

דבנה במות ממש. ואיך אמרת שלא חטא?

ומשינין: אלא, כדתניא: רבי יוסי אומר: כתיב ביאשיהו מלך יהודה "ואת הבמות אשר על פני ירושלים, אשר מימין להר המשחית" (127), אשר בנה שלמה מלך ישראל לעשתרות שקיץ צידונים, ולכמוש שקיץ מואב, ולמלכס תועבת בני עמון, טמא המלך".

אפשר בא אסא ומלך על יהודה ולא ביערם לעבודות זרות אלו, ויהושפט מלך ולא ביערם, והיו קיימות ועומדות עד שבא יאשיהו וביערם? והלא כל עבודות זרות שבארץ ישראל, אסא ויהושפט כבר ביערום.

אלא, מקיש ראשונים שלמה לאחרונים יאשיהו: מה אחרונים לא עשו את הביעור האמור בהם, שהרי לא יאשיהו ביערם אלא אבותיו (128), ובכל זאת, משום שביער יאשיהו שאר עבודות זרות שנעשו לאחר מות אסא ויהושפט, תלה בהן, ביאשיהו, את הביעור ונחשב לשבח שלו.

אף ראשונים, שלמה לא עשו את "כמוש"

ו"עשתרות" ו"מלך" אלא נשיו. ותלה בהם, בשלמה, הכתוב את עשייתן, לגנאי! והסיבה לכך יבואר בסמוך.

ומקשינין: והכתיב "ויעש שלמה הרע בעיני ה', ולא מלא אחר ה' כדוד אביו". ואיך אמרת שלא חטא?

ומשינין: אלא מפני שהיה לו למהות בנשיו שעשו עבודה זרה, ולא מיחה בהן, מעלה עליו הכתוב כאילו חטא בעצמו.

אמר רבי יהודה אמר שמואל: נוח לו לאותו צדיק, לשלמה, שיחא שמש לדבר אחר, לעבודה זרה, כגון לחטוב עצים ולשאוב מים בשכר לעבודה זרה (129), ואל יכתב בו "ויעש הרע בעיני ה'".

אמר רב יהודה אמר שמואל: בשעה שנשא שלמה את בת פרעה, היא הכניסה לו אף מיני זמר, ואמרה לו: כך עושיין ומזמריין לפני עבודה זרה פלונית, וכך עושיין לפני עבודה זרה פלונית. ולא מיחה בה שלמה.

אמר רב יהודה אמר שמואל: בשעה שנשא

סיבה שנמנעו מלבערו מפני שנעשה על ידי משה על פי הדיבור, אבל עבודה זרה גמורה בודאי היו הם חייבים לבער.

129. רש"י. והקשה המהרש"א הרי אסור לשמש את העבודה זרה ומדוע יהא נוח לו יותר חטא אחר? ותירץ, שנוח לו יותר חטא של שימוש עבודה זרה ולא שיכתב עליו שעבד עבודה זרה, שעל ידי שלא מיחה נחשב כאילו עבד בעצמו.

ורבי אלעזר משה הורביץ פירש: דבר אחר — בית הכסא, והשפת אמת כתב שהכונה היא

127. הגירסא בגמרא שלפנינו היא: הר המשחה, ובפסוק כתוב הר המשחית. אלא שרש"י [שם] מפרש שהכונה היא להר המשחה שהוא הר היתים [על שם השמן], רק משום שהזכירו את שם ההר לציין מקום של עבודה זרה שינו את שמו לשם גנאי — הר המשחית.

128. וכתבו התוספות שהגמרא לא יכלה לפרש שיאשיהו ביערם, ומה שלא עשו זאת אבותיו מפני שהניחו לו אבותיו מקום להתגדר בו, כמו שאמרנו בחולין [ז, א] על מה שיאשיהו כיתת את נחש הנחושת, משום שעל נחש הנחושת היתה